

Dosarul nr. 1ra-1466/22
1-17004317-01-1ra-03102022

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

19 decembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul Penal lărgit în componența:
președinte
judecători

Nadejda Toma
Liliana Catan
Ion Guzun
Iurie Diaconu
Victor Boico

judecând, fără participarea părților, recursul ordinar declarat, împotriva deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 26 aprilie 2022, de către avocatul Dandeuș Veaceslav în comun cu inculpata

Crivda Ana XXXXXX, născută la XXXX,
originară și domiciliată: XXXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 18.10.2017-13.07.2017;

Instanța de apel: 19.08.2021-26.04.2022;

Instanța de recurs: 03.10.2022-19.12.2022.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința judecătorească Comrat, sediul central, din 13 iulie 2021, a fost încetat procesul pe cauza penală în privința Anei Crivda, învinuită în comiterea infracțiunii, prevăzute de art. 327 alin. (1) Cod penal, deoarece fapta comisă constituie contravenție prevăzută de art. 174²⁷ Codul cu privire la contravențiile administrative din 29.03.1985.

Crivda Ana a fost liberată de răspundere pentru contravenția prevăzută de art. 174²⁷ Codul contravențiilor administrative din 29 martie 1985, în legătură cu expirarea termenului de prescripție pentru tragere la răspundere pentru contravenție.

A fost respinsă ca fiind neîntemeiată acțiunea civilă a Mariei Chelea către Crivda Anei privind încasarea sumei în mărime de 4 858 228 (patru milioane opt sute cincizeci și opt de mii două sute douăzeci și opt) lei cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul material cauzat prin infracțiune.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță, *în fapt*, a constatat că *Crivda Ana a fost învinuită de organul de urmărire penală* în ceea ce privește, conform ordinului nr. 02p din 03.04.2006, a fost numită în funcția de registrator - șef al Organului Cadastral Teritorial Vulcănești a Întreprinderii de Stat „Cadastru” și a fost înzestrată în instituția de stat cu anumite drepturi și obligații, iar în cadrul activității sale era obligată să se conducă și să îndeplinească atribuțiile sale funcționale în conformitate cu Legea nr. 1543 din 25 februarie 1998 „Cadastrului bunurilor imobile” și prevederile Instrucțiunii nr. 112 din 22 iunie 2005 „Cu privire la înregistrarea bunurilor imobile și a drepturilor asupra lor”, adică era obligată să respecte legea care stabilește modul de creare și de ținere a cadastrului bunurilor imobile, prin care se asigură recunoașterea publică a dreptului de proprietate și a altor drepturi patrimoniale asupra bunurilor imobile, ocrotirea de către stat a acestor drepturi, susținerea sistemului de impozitare și a pieței imobiliare.

Tot ea, potrivit art. 123 Codului penal, fiind persoană publică, știind cu certitudine că prevederile Legii nr. 1543 din 25 februarie 1998 și prevederile Instrucțiunii nr. 112 din 22 iunie 2005 urmează a fi aplicate de către angajații oficiilor cadastrale și obligă pe toți să se conducă direct în activitatea sa de prevederile prezentei legi, care au legătură cu acceptarea, verificarea și întocmirea documentelor pentru înregistrarea, înregistrarea obiectelor imobiliare și a drepturilor de proprietate asupra acestora în Registrul bunurilor imobile, precum și pentru utilizatori ai serviciilor de înregistrare, acționând contrar atribuțiilor și îndatoririlor sale, a comis abuz de serviciu în următoarele circumstanțe:

La data de 26.03.2009, aceasta, aflându-se în sediul OTC al filialei or. Vulcănești, a luat cunoștință de Hotărârea privind înregistrarea întreprinderii în urma reorganizării prin transformare emisă de Camera Înregistrării de Stat din 14 august 2008, conform căreia, în baza cererii participanților întreprinderii Întreprinderea Individuală „XXXXXX”, această întreprindere a fost transformată în SRL „XXXXXX”, a cărei decizie a fost prezentată spre revizuire de Chelea Maria, iar conform acestei decizii, Zinovcenco Elena a devenit administratorul întreprinderii.

Tot ea, la 26.03.2009, după luării de act cu Hotărârea Camerei Înregistrării de Stat din 14 august 2008, depusă spre revizuire de către Chelea Maria, acționând intenționat, în calitate de registrator al Organului Cadastral Teritorial, ignorând prevederile art. 12 alin. (8) Legii nr.1543 din 25.02.1998 „Cadastrului bunurilor imobile”, știind că, în calitate de șef al întreprinderii de stat și în calitate de registrator-șef, până la reînregistrarea SRL „XXXXXX” din Întreprinderea Individuală „XXXXXX”, aceasta era obligată să acționeze în strictă conformitate cu actele normative în vigoare, și că era obligată să solicite nemijlocit de la Administratorul întreprinderii SRL „XXXXXX”, Elena Zinovcenco, să depună în scris cererea de înregistrare a drepturilor, la care se anexează titluri de proprietate și alte documente necesare înregistrării, precum și documentele necesare includerii în cadastru a datelor despre bunul imobil și drepturile asupra lui, fiind obligată de asemenea să verifice dacă această cerere a fost depusă în modul prevăzut de lege și decide, în modul stabilit, asupra efectuării sau modificării înscrierii în registrul bunurilor imobile ori refuză efectuarea sau modificarea înscrierii respective, care urmează să conțină mențiunea dreptului de a fi înregistrat sau exclus, numele părților, să aibă și semnăturile corespunzătoare, iar în cazurile stabilite de lege, să fie autentificate notarial și sigilate, acționând cu încălcarea prevederilor imperative ale prezentei legislații, nu a întreprins măsurile corespunzătoare pentru verificarea datelor privind stabilirea acestor obiecte situate pe str. XXXXXX cu numerele cadastrale XXXXXX și XXXXXX și pe str. XXXXXX, or. XXXXXX, cu numerele cadastrale XXXXXX și XXXXXX, și de sinestătător, fără inginer personal sau cadastral la fața locului, să verifice obiectul și să întocmească actele necesare, a decis asupra reînregistrării SRL „XXXXXX” din Întreprinderea Individuală „XXXXXX” indicând înregistrările relevante ale terenurilor, obiectelor aferente și drepturilor acestora, precum și a bunurilor imobile.

De asemenea, ea, știind că, anterior reînregistrării SRL „XXXXXX” din Întreprinderea Individuală „XXXXXX”, nu a fost concret descris imobilul sus-menționat, situat pe XXXXXX cu numerele cadastrale XXXXXX și XXXXXX și str. XXXXXX, cu numerele cadastrale XXXXXX și XXXXXX, acționând cu încălcarea pct. 29 Legii

cadastrului nr.1543-XIII din 25 februarie 1998 și pct. 23 Instrucțiunii nr.112 din 22.06.2005 „Cu privire la înregistrarea bunurilor imobile și a drepturilor asupra lor”, încălcând în mod intenționat modul de examinare a documentelor depuse spre înregistrare, care să caracterizeze obiectul imobil, adică să conțină descrierea acestuia (numărul cadastral, stradă, numărul imobil, adică adresa proprietății), fiind conștientă de faptul că o clădire comercială situată pe str. XXXXXX, cu numerele cadastrale XXXXXX și XXXXXX, este compusă din doua etaje, și aceea, primul etaj are 95,9 m2 cu terasă și verandă, iar al doilea are o suprafață de 128,4 m2, fără luarea măsurilor obligatorii pentru stabilirea acestor obiecte, acționând cu încălcări grave ale atribuțiilor sale oficiale, știind că înregistrarea întreprinderii ca urmare a reorganizării prin transformare trebuie să aibă loc în baza Hotărârii Camerei Înregistrării de Stat din 14 august 2008, conform căreia, întreprinderea Întreprinderea Individuală „XXXXXX”, a fost transformată în SRL „XXXXXX”, și conform căreia Zinovenco Elena a devenit administratorul întreprinderii, iar Zinovenco Elena, Chelea Iuri și Chelea Maria au devenit participanți conform acestei hotărâri, acționând cu încălcarea art. 31 alin. (1) Legii nr.1998 „Cadastrului bunurilor imobile”, fără a o informa pe Elena Zinovenco despre intenția sa, a acceptat o declarație în formă orală de la Chelea Maria, care nu avea dreptul de a face acest lucru, privind reorganizarea prin transformare a întreprinderii, precum și, conducându-se de Actul de predare-acceptare nr. 2550 din 01.06.2008. XXXXXX și Hotărârea nr.2549 din 14.08.2009. (XXXXXX), care nu au fost avizate de notar și au fost întocmite cu date incomplete pentru depunerea la OTC XXXXXX, cu încălcarea prevederilor imperative ale legii și cu încălcarea Secțiunii a V-a a Instrucțiunii nr. 112. din 22.06.2005 „Cu privire la înregistrarea bunurilor imobile și a drepturilor asupra lor”, aflându-se în sediul oficiului OTC din or. XXXXXX, la data de 26.03.2009, formând opinia celor prezenți în cadrul unor acțiuni în timpul reînregistrării întreprinderii din Întreprinderea Individuală „XXXXXX” la SRL „XXXXXX” prin transformare, acționând cu intenție cu încălcarea prevederilor prezentei legislații, în lipsa unei declarații scrise obligatorii, având acces la baza de date, folosindu-se în mod ilegal de funcția deținută, ascunzând acțiunile sale ilegale de la Chelea Maria, fără a-i explica ultimei precum că ea nu are dreptul să acționeze cu încălcarea prevederilor imperative ale legii în vigoare, a admis solicitarea orală a ultimei și, ca urmare, la 26 martie 2009, a introdus modificări în Registru, înregistrând bunul după SRL „XXXXXX” amplasat pe str. XXXXXX, cu numerele cadastrale XXXXXX și XXXXXX, dar nu a împărțit spațiul comercial astfel încât în realitate, așa cum este, să constituie o suprafață totală de 224,3 m2 și nu a evaluat obiectul conform parametrilor sale.

Tot ea, ignorând prevederile Legii nr. 354 din 28.10.2004 „Cu privire la formarea bunurilor imobile” care stabilește modul de formare a bunurilor imobile în funcție de proprietar și destinație, precum și separarea sau comasarea bunurilor imobile în legătură cu reorganizarea sau cu desființarea persoanei juridice, acționând cu încălcarea prevederilor art. 6 prezentei Legi, care prevede modul de formare a bunurilor imobile, care urmează a fi evaluate în scopul impozitării, în modul stabilit de Guvern, fiind obligată să se conforme nemijlocit că în acest bun comercial, amplasat pe str. XXXXXX cu numărul cadastral XXXXXX și XXXXXX a fost constituită o încăpere separată cu

intrare separată, nu a întreprins careva acțiuni, iar s-a folosit de Actul de predare-acceptare nr. 2550 din 01.06.2008 (XXXXXX) și Decizia nr. 2549 din 14.08.2009 (XXXXXX), conform cărora suprafața construită a bunului imobil la nivelul terenului a rămas aceleași, cu suprafața totală de 128,4 m², deși construirea comercială a constituit suprafața totală de 224,3 m², iar în urma acțiunilor sale ilegale imobilul a fost înscris în Registrul bunurilor imobile la nivelul terenului, iar ulterior a fost redus costul imobilului comercial construit la nivelul terenului, care a constituit 900 000 lei, precum și imobilul amplasat pe XXXXXX, cu numerele cadastrale XXXXXX și XXXXXX după SRL „XXXXXX”, a fost evaluat cu 550 000 lei, în urma cărui fapt persoanei juridice SRL „XXXXXX”, precum și Elenei Zinovcenco, Iurie Chelea și Mariei Chelea i-au fost cauzate daune în proporții considerabile.

Ulterior, Chelea Maria, folosind documentele eliberate cu încălcări grave de către registratorul-șef Ana Crivda, a obținut dreptul pentru efectuarea tranzacțiilor bancare și încheierea contractelor ipotecare, iar costul obiectelor gajate amplasate pe str. B. Glavan, nr. 146, cu numerele cadastrale XXXXXX și XXXXXX și str. XXXXXX, cu numerele cadastrale XXXXXX și XXXXXX, a constituit nu mai mult de 1 450 000 lei, ceea ce a dus la cauzarea daunei persoanei fizice, adică lui Chelea Nicolai, precum și drepturilor și intereselor protejate legal ale persoanelor juridice, în persoanele Elenei Zinovcenco, Iuri Chelea și Mariei Chelea, în proporții considerabile, în valoare de 1 450 000 lei, precum și prin acțiunile sale ilegale, a discreditat organele Întreprinderii de Stat „Cadastru”, adică sistemul de stat informațional care conține înregistrări despre teren, obiecte aferente și drepturi asupra acestora, precum și imobile și cadastre de specialitate.

Partea acuzării a calificat acțiunile menționate ale inculpatei Crivda Ana în baza art. 327 alin. (1) Cod penal, după semne constitutive - *folosirea intenționată de către o persoană publică a situației de serviciu, ce a cauzat daune în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice.*

2.1 În cadrul ședinței instanței de fond, procurorul la faza susținerilor verbale (f.d.212 – 2019 vol.3), a solicitat de a fi încetat procesul penal de învinuire a lui Crivda Ana în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 327 alin. (1) Cod penal, din motiv, că fapta constituie contravenție prevăzute de art. 312 Cod Contravențional și a o libera de răspundere pentru contravenție pe Crivda Ana, în legătură cu expirarea termenului de prescripție pentru tragere la răspundere pentru contravenție.

2.2 După opinia instanței, în cadrul cercetării judecătorești a *fost dovedit faptul că*, Crivda A., fiind numită în funcție de registrator-șef al Organului Cadastral Teritorial Vulcănești întreprinderea de Stat «Cadastru» și fiind investită în instituție de stat cu anumite drepturi și acțiuni administrative, și astfel fiind persoana cu funcție de răspundere în încălcarea art.12 alin.(8), art.29, art.31 alin.(1) Legii nr.1543 din 25.02.1998 «cadastrului bunurilor imobile» (în redacția Legii, în vigoare pentru data de 26.03.2009) și în încălcarea p.23 Instrucțiunii nr.1 12 din 22.06.2005 «cu privire la înregistrarea bunurilor imobile și drepturilor asupra lor», la data de 26.03.2009, în lipsa temeiurilor dreptuale și în lipsa la SRL „XXXXXX ” actelor de drept corespunzătoare, fără organizarea petrecerii inventarierii bunurilor imobile în mod stabilit, a admis rugămintea lui Chelea M. și a înregistrat în registrul bunurilor imobile dreptul de proprietate SRL

„XXXXXX ” asupra obiectelor imobile amplasate XXXXXX cu numere cadastrale XXXXXX și XXXXXX, și pe XXXXXX cu numere cadastrale XXXXXX și XXXXXX, ce i-a dat dreptul SRL „XXXXXX ” să dispună de obiecte imobile vizate, inclusiv și prin transmiterea lor, persoanelor terțe în gaj.

Astfel, instanța a conchis că în acțiunile lui Crivda A. fiind prezente toate elemente componente contravenției prevăzute de art. 174²⁷ CCA (în redacția Codului cu privire la contravențiile administrative din 29.03.1985, în vigoare pentru perioada când au avut loc evenimente descrise în învinuire) - *abuzul de putere sau abuzul de serviciu, adică folosirea intenționată de către o persoană cu funcție de răspundere a situației de serviciu într-un mod care contravine intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice, în cazul în care aceasta nu constituie o infracțiune.*

3. Legalitatea și temeinicia sentinței a fost atacată cu apeluri de către:

3.1 Părțile vătămate Chelea Maria și Chelea Nicolai, care au solicitat casarea sentinței și emiterea pe cauză a unei noi hotărâri, prin care Crivda A. să fie recunoscută vinovată în comiterea infracțiunii, prevăzute de art. 327 alin. (1) Cod penal.

În argumentarea apelului au invocat:

- afirmația instanței, precum că acțiunile inculpatei Crivda A. nu constituie componența infracțiunii, prevăzute de art. 327 alin. (1) din Codul penal, nu corespunde realității;

- instanța nu a ținut cont și nici nu a apreciat faptul că în urma acțiunilor lui Crivda A., pe care instanța de asemenea le recunoaște ca fiind ilegale, dar nu criminale, în lipsa voinței proprietarilor Chelea M. și Chelea N. obiectele bunurilor imobile enumerate în rechizitoriu și în sentința instanței de judecată, care aparțineau părților vătămate, au fost înregistrate în mod ilicit cu dreptul de proprietate după un alt proprietar - SRL „XXXXXX”;

- în urma acțiunilor ilicite ale registratorului Crivda A., legate de implementarea înregistrării obiectelor imobiliare și a drepturilor asupra acestora după un alt subiect, proprietarii Chelea M. și Chelea N. au fost lipsiți de dreptul de proprietate asupra acestui bun;

- acțiunile inculpatei Crivda A. nu sunt doar formale, după cum a invocat instanța, ci și materiale, deoarece în urma acțiunilor sale, părțile vătămate, ca proprietari, au fost lipsiți de bunul său, care are o valoare semnificativă și un preț concret;

- poziția procurorului la etapa definitivă a procesului de judecată privind lipsa în acțiunile lui Crivda A. a elementelor infracțiunii, prevăzute de art. 327 alin. (1) Cod Penal este eronată, întrucât în urma acțiunilor inculpatei proprietarii Chelea M. și Chelea N. au pierdut proprietatea corespunzătoare de valoare semnificativă și anume acțiunile lui Crivda A., ca persoană publică, li-a cauzat pagube semnificative părților vătămate, deoarece în urma înregistrării ilegale, drepturile reale (de proprietate) ale părților vătămate au fost anulate prin înregistrarea dreptului de proprietate asupra acestui bun deja după un alt subiect - SRL „XXXXXX”;

- instanța de judecată a reproduș în mod eronat și, ca urmare, a denaturat evenimentele de fapt cercetate în cadrul procesului penal, astfel, nu corespunde realității

afirmația instanței de judecată, precum că partea vătămată Chelea M. în scopurile susținerii afacerii de familie s-a adresat la BC „XXXXXX” SA, unde se perfectau contracte de credit. Adresarea de către Chelea M. în instituția financiară indicată a fost efectuată cu mult înainte de evenimentele descrise în rechizitoriu, au avut loc înainte de anul 2009, iar această circumstanță nu are nici o legătură cu situația faptei infracțiunii;

- nu corespunde realității afirmația instanței de judecată, precum că inculpata Crivda A. pe 26 martie 2009, în lipsa temeiului de drept și în lipsa actelor de proprietate corespunzătoare la SRL „XXXXXX”, fără organizarea inventarierii obiectelor imobiliare în modul stabilit, a admis solicitarea lui Chelea M. și a înregistrat în Registrul bunurilor imobile dreptul de proprietate al SRL „XXXXXX” asupra bunurilor ce i-a conferit SRL „XXXXXX” dreptul de a dispune de aceste obiecte imobiliare, inclusiv prin transmiterea acestora în gaj persoanelor terțe. Această afirmație, precum că toate acțiunile indicate ale lui Crivda A. le-a efectuat la cererea lui Chelea M. nu corespunde realității, întrucât Chelea M. nu s-a adresat niciodată la organul cadastral pentru efectuarea acestor acțiuni;

- argumentul instanței expus, precum că toate acțiunile ilegale din Registrul proprietății au fost efectuate în baza unei cereri orale a lui Chelea M. sunt vădit neveridice, în cadrul procesului de judecată, prin audierea persoanelor, nu a fost stabilit faptul că înregistrarea obiectelor imobiliare a fost rezultatul anume inițiativei părții vătămate Chelea M. sau administratorului SRL „XXXXXX”, dosarul cauzei nu conține cereri depuse la organul cadastral pentru efectuarea acestui gen de înregistrare;

- apărarea, inclusiv inculpata, nu a infirmat și nu a încercat să infirme declarațiile lui Chelea M. despre lipsa din partea ei a unei astfel de inițiative și a solicitării sub orice formă de înregistrare a obiectelor imobiliare și a drepturilor asupra acestora pentru SRL „XXXXXX”;

- hotărârea instanței privind respingerea acțiunii civile depuse de partea vătămată Chelea M.P. este neîntemeiată și urmează a fi casată. Chelea M. nu a depus pe prezenta cauză penală acțiune civilă și nici nu a înaintat cerințe față de inculpata Crivda A. privind recuperarea despăgubirilor pentru prejudiciul material cauzat prin infracțiune. În materialele cauzei, în volumul 2 la fila 115, la care se referă instanța, se află cerere privind recunoașterea în calitate de parte civilă la suma de 4 858 228 lei.

3.2 Avocatul Dandeaș V. în interesele inculpatei Crivda A., a solicitat casarea sentinței și emiterea unei noi hotărâri, prin care Crivda A. să fie achitată în baza art. 327 alin. (1) Cod penal.

În argumentarea apelului a indicat că:

- studiind baza juridică a sentinței în partea descriptivă, instanța a reflectat doar în mod formal „articolele 384-397 Cod de procedură penală”, ceea ce înseamnă atât sentința de condamnare și de achitare, cât și sentința de încetare a procesului penal, dar instanța nu a indicat în mod expres în partea motivată a sentinței și nu a motivat norma de procedură pe care a aplicat-o, în legătură cu ce, trimiterea la fila 42 din sentință la dispozițiile art. 332 alin. (2) din Cod de procedură penală, nu este motivată și nu este coordonată cu restul părții descriptive (motivate) a sentinței;

- instanța de judecată în dispozitivul sentinței a hotărât să înceteze cauza, ce se referă la prevederile art. 391 Cod de procedură penală, însă, instanța de judecată nu a

motivată pe care anume normă a art. 391 Cod de procedură penală, a adoptat această hotărâre. Cerințele menționate sunt explicate în Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a RM cu nr. 5 din 19.06.2006 „Privind sentința judecătorească” cu toate acestea, instanța a admis încălcarea acestor reguli de procedură și a dispozițiilor explicative și nu a dat toate răspunsurile relevante în cauză, astfel că această sentință nu poate rămâne astfel și urmează a fi casată integral cu reexaminarea cauzei;

- în sentință, instanța face următoarele concluzii: *„atragerea la răspundere penală pentru abuz poate avea loc numai dacă folosirea ilegală de către o persoană publică a atribuțiilor sale în serviciu au dus la anumite consecințe vătămătoare prevăzute de Legea Penală.”*... *„lipsa legăturii de cauzalitate exclude răspunderea penală, ce servește drept temei pentru încetarea cauzei din lipsa componentei infracțiunii”*, la filele 37-38, instanța face o analiză de drept a componentei infracțiunii, prevăzute la art. 327 Cod penal, însă, din unele motive de neînțeles pentru partea apărării, nu reflectă nimic despre subiectul infracțiunii, cu dezvoltarea și analiza integrală a formulării pe care procurorul a invocat-o în învinuire și, prin urmare, instanța nu a dat apreciere acestei chestiuni, deși partea apărării s-a expus în privința acestui fapt în dezbaterile sale;

- instanța de judecată s-a referit în mod formal la evaluarea normelor aplicabile și incriminate lui Crivda A. pe care aceasta chipurile le-a încălcat și, drept urmare, instanța de judecată nu a dat apreciere acestora din punct de vedere al interpretării lor pentru acest caz concret. Această concluzie este bazată pe faptul că instanța de judecată a rescris doar denumirea normei și numărul articolului, dar nu a reflectat textul integral al unor astfel de norme care existau tocmai la momentul faptei, care i se incriminează lui Crivda A. (adică la momentul de 26 martie 2009);

- instanța de judecată nu a dat o apreciere a situației de drept în care, potrivit învinuirii, fapta acțiunilor și înregistrării din partea Organului de cadastru a avut loc în baza unei adresări nemijlocit din partea lui Chelea M., fapt dovedit în scris și în baza materialelor din dosare cadastrale studiate în instanță, în ansamblu cu declarațiile atât ale lui Chelea M. cât ale și fiicei ei - martorul Zinovcenco E., se dovedește că au avut loc relații de drept civile care au început anume la cererea lui Chelea M. care a fost subiectul potrivit de adresare și, ca urmare a unor astfel, cum ar fi Chelea M. cât și familia ei și agentul economic condus de ea se foloseau de astfel de documente legale și beneficii (extrase din cadastru pentru obținerea creditelor);

- învinuirea în privința lui Crivda A. în baza art.327 alin. (1) Cod penal, atât la etapa urmăririi penale, cât și în instanța de judecată (din 09.12.2019) poartă un caracter abstract. În acest sens, primul și al doilea abzaț nu se coordonează între ei, deoarece conform textului primului abzaț, este evident că procurorul folosește formulările prevederilor art. 123 Cod penal, în acțiune la ziua de 26 martie 2009. În timp ce după textul abzațului al doilea din învinuire, procurorul cu trimiterea la prevederile art. 123 Cod penal, deja dă o apreciere faptului că Crivda A. în momentul comiterii infracțiunii, chipurile a fost persoană publică. Cu toate acestea, procurorul nu a adus și nu a studiat în instanță nici o probă, precum că Crivda A. a fost funcționar public sau persoană cu funcție de răspundere, și însăși procurorul nu face astfel de concluzii în învinuire, iar îi incriminează lui Crivda A. „fiind persoană publică”, ceea ce în principiu nu este posibil,

deoarece, definiția în codul penal „persoană publică” nu exista la 26.03.2009, acesta fiind introdusă doar prin Legea nr. 245 din 02.12.2011, MO25-28/03.02.12, în vigoare din 03.02.2012, iar în baza prevederilor art. 1 pct. 11 Legii nr. 245 din 02.12.2011, MO25-28/03.02.12, în vigoare din 03.02.2012, a fost reglementat, că „La art. 327 alin. (1) și la art. 328 alin. (1) în dispoziții, cuvintele „cu funcție de răspundere” se substituie cu cuvântul „publică”;...”. Astfel, procurorul în mod direct și intenționat a încălcat prevederile art. 8 Cod penal, conform căruia: „Caracterul infracțional al faptei și pedeapsa pentru aceasta se stabilesc de legea penală în vigoare la momentul săvârșirii faptei” și a încălcat prevederile art. 10 alin. (2) Cod penal, care prevede că „Legea penală care înăsprește pedeapsa sau înrăutățește situația persoanei vinovate de săvârșirea unei infracțiuni nu are efect retroactiv”.

- procurorul a acuzat-o în mod ilegal pe Crivda A. în săvârșirea infracțiunii, prevăzute la art. 327 Cod penal, deoarece, la momentul de 26 martie 2009, s-a constatat infracțiune doar faptele persoanelor cu funcție de răspundere, dintre care Crivda A. nu a fost, și în esență învinuirea pe această cauză, însuși procurorul dovedește că Crivda A. nu a fost niciodată persoană cu funcție de răspundere. Totodată lui Crivda A. i se încredințează că ea „fiind persoană publică” chipurile a săvârșit la 26 martie 2009 infracțiunea, prevăzută de art. 327 Cod penal, indiferent de faptul, că mai sus, ei au dovedit că astfel de incriminări în codul penal la 26.03.2009 nu existau, și astfel nu pot fi aplicate retroactiv față de Crivda A.;

- abstractivitatea acuzației este dovedită și de textul subsecvent al acuzației, unde procurorul, în termeni generali fără a preciza prevederile legilor și instrucțiunilor în vigoare la acea dată, descrie nu atât faptele lui Crivda A. cât comportamentul și acțiunile lui Chelea M. (cererile, declarațiile orale), în același timp, nici în cadrul urmăririi penale, nici conform rezultatelor procesului judiciar, procurorul așa și nu a dat o apreciere a acestor circumstanțe;

- prin declarațiile lui Chelea M. se dovedește că atât ea, cât și soțul ei, Chelea N., au depus la judecătoria Comrat cererile de chemare în judecată privind recunoașterea nulității a unui număr de acte juridice (cauza civilă nr. 52-2-166-25022016 – hotărârea Judecătoria Comrat, sediul Vulcănești din 06.01.2021, în prezent se examinează la Curtea de Apel Comrat – cauza nr. 2-16000709-06-2a-04052021; și dosarul civil nr. 2-16004998-23-2-08072020).

În special, conform tuturor pretențiilor sale, atât Chelea M., cât și Chelea N. se referă la necesitatea recunoașterii nulității actelor juridice datate (datele sunt indicate conform cronologiei lor în dispozitivul acțiunii): 01.06.2008; 24.08.2009; 25.08.2009; 23.12.2009; 24.12.2009; 22.05.2009; 26.05.2009; 25.05.2009; 26.03.2009; 16.04.2009; 20.12.2006; 16.04.2009;

- conform hotărârii Judecătoria Vulcănești din 07 aprilie 2011 cu nr. 2-84/11, se prevede ca Chelea N. în cadrul acțiunii BC „XXXXXX” SA din 01.02.2011, au fost atrași cu Chelea M. și „XXXXXX” SRL în calitate de copârâți „cu privire la înstrăinarea și vânzarea obligatorie a bunului gajat”, inclusiv terenul și imobil cu numerele cadastrale XXXXXX și XXXXXX, proces pentru care Chelea N. a fost înștiințat în mod corespunzător, iar interesele lui i-au fost acordate în baza procurii lui Chelea M.. Ulterior,

BC „XXXXXX” SA, având toate temeiurile legale și documentare, a efectuat cumpărarea și vânzarea bunului. Mai mult decât atât, Chelea N. la 30 iulie 2013 a depus la Judecătoria Vulcănești cererea (înregistrarea judecătoriei cu nr. 01-60/2039 din 30.07.2013), prin care a solicitat instanței eșalonarea executării hotărârii judecătorești din 07 aprilie 2011 pe dosarul nr. 2-84/11, conform conținutului căreia, Chelea N. confirmă că a cunoscut despre datoriile la creditele față de BC „XXXXXX” SA din 23.02.2007 și 04.03.2009, cu ajutorul cărora au fost încheiate contracte de ipotecă, inclusiv cu Chelea N. cu nr. XXXXXX din 23 februarie 2007. Astfel, Chelea M. și Chelea N. au cunoscut încă din anul 2007 că există contracte respective, nu doar cu BC „XXXXXX” SA, ci și din anul 2009 cu BC „XXXXXX” SA și de-a lungul timpului, au știut despre toate actele de serviciu, și despre sursele de bani, fapt confirmat de către aceștia în fața instanței în proces civil încă în anul 2011. Iar, declarațiile lui Chelea M. și Zinovcenco E., precum că actele juridice au fost încheiate sub influența angajaților băncii și nu știau ce semnează, sunt neveridice și ar trebui apreciate critic;

- aceste concluzii sunt bazate, inclusiv pe probe scrise, sub forma informațiilor și datelor declarate privind contractele de credit și ipotecă și acorduri adiționale în privința acestora, iar conform textului acestor contracte, acestea au fost autentificate la notariat, și în toate cazurile, părțile au stabilit obligația de înregistrare a astfel de raporturi în OCT XXXXXX, obligațiile contractuale care au fost îndeplinite prin adresarea la OCT XXXXXX, pentru înregistrarea lor în Registrul bunurilor imobile, în rubricile corespunzătoare, despre ce a știut nu numai Chelea M., care a semnat contracte, dar și Chelea N., care știa de credite și se folosea de banii primiți prin credite, dar și Zinovcenco E., care a confirmat în instanță faptul, că Chelea M. se ocupa de toate actele;

- consideră că Chelea M. încearcă să inducă instanța în eroare, întrucât dă o interpretare fiecărui fapt și document separat, în timp ce, ca și în speță, acestea sunt supuse examinării în ansamblu, în special, dacă Chelea N. știa despre folosirea bunului de către Î.I. „XXXXXX” și SRL „XXXXXX”, inclusiv la garantarea creditelor, s-a folosit de banii din credite, a participat la procesele judiciare în anul 2011 pentru recuperarea bunului găjat și a fost și este încă soțul lui Chelea M., atunci de ce, până în prezent, nu a depus niciodată plângere de caracter penal împotriva Î.I. „XXXXXX” și SRL „XXXXXX” și persoanelor responsabile ale acestora, pentru folosirea și dispunerea de către aceștia a acestui bun. În mod similar, apare întrebarea de ce Zinovcenco E. nu a depus și nu depune plângeri de caracter penal împotriva mamei lui Chelea M. pentru acțiunile ei;

- la etapa de urmărire penală Chelea M. a perfectat o procură în numele său pe numele soțului ei, cu dreptul de a reprezenta interesele lui Chelea N. în poliție, procuratură, ceea ce este interzis de legislația procesuală. Totodată, Chelea N. nu a fost niciodată audiat în cauză și, în legătură cu ce, cunoașterea lui despre situația cu bunul, este dovedită prin actele dosarului, în special, declarația notarială nr. XXXXXX din 27.06.2008, conform căreia Chelea N. confirmă că dă acordul la reorganizarea din Î.I. „XXXXXX” în SRL „XXXXXX”;

- actul de predare-acceptare din 01 iunie 2008, are semnătura și ștampila lui Chelea M. și reflectă de fapt raporturile de drept civile în care au avut loc transferuri de la

Î.I. „XXXXXX” către „XXXXXX” SRL a activelor și pasivelor, inclusiv bunurilor, amplasate în or. XXXXXX, str. XXXXXX și or. XXXXXX, str. XXXXXX;

- dovada scrisă sub formă de cerere la Camera Înregistrării din 06.08.2008, semnată de cuplul Chelea, dovedește că încă în anul 2008, așa cum s-a stabilit cu privire la transferul imobilului de la Î.I. „XXXXXX” către SRL „XXXXXX”, documentele relevante au fost transferate la Camera Înregistrării a Republicii Moldova, și sunt indicate ca anexă la cerere, tocmai în scopul încheierii actului juridic, și nu invers, și astfel acțiunile și actele ulterioare ale lui Chelea au fost efectuate cu scopul finalizării raporturilor de drept civile;

- partea acuzării nu a dovedit în niciun fel că, actul de acceptare-predare din 01 iunie 2008 și anexele sale nu sunt veridice, ci, dimpotrivă, dovedesc înțelegerea, și deplina conștiință și dorința familiei Chelea de realizare a astfel de înregistrări și actelor juridice ulterioare;

- urmează a fi apreciate critic declarațiile lui Chelea M., precum că a fost obligată să semneze de reprezentantul băncii, precum că Crivda A. a efectuat de sine stătător înregistrarea, deoarece anume înregistrările și semnăturile lui Chelea M. sunt indicate pe Actul de predare - acceptare, care indică în mod specific transferul bunului imobil;

- urmează de apreciat critic declarațiile lui Chelea M. și Zinovcenco E. în privința faptului că, conform Actului de primire-predare din 01 iunie 2008, bunul se transmitea doar în folosință, deoarece:

* nu există astfel de acte și mărci;

* conform art. 70 alin. (5) Cod civil (la momentul din 01 iunie 2008) „*în cazul reorganizării persoanei juridice prin transformare, drepturile și obligațiile persoanei juridice reorganizate trec la noua persoană juridică în conformitate cu actul de transmitere*”;

*conform articolului 71 alin. (1) Cod civil, *actul de transmitere și bilanțul de repartiție trebuie să conțină dispoziții cu privire la succesiunea întregului patrimoniu al persoanei juridice reorganizate, în privința tuturor drepturilor și obligațiilor față de toți debitorii și creditorii acesteia, inclusiv obligațiile contestate de părți*; alin. (2) *actul de transmitere și bilanțul de repartiție se confirmă de fondatorii (membrii) persoanei juridice sau de organul persoanei juridice împuternicit cu astfel de atribuții prin lege sau act de constituire, care au decis reorganizarea persoanei juridice, și se prezintă, împreună cu actele de constituire ale persoanelor juridice create, pentru înregistrarea lor de stat sau pentru introducerea modificărilor în actele de constituire ale persoanelor juridice existente*;

* conform art. 321 alin. (2) Cod civil, *în cazul bunurilor imobile, dreptul de proprietate se dobândește la data înscrierii în registrul bunurilor imobile, cu excepțiile prevăzute de lege*;

* potrivit art. 369 alin. (3) Cod civil, *actul juridic de dispoziție încheiat de unul dintre coproprietarii devălmași poate fi declarat nul dacă se face dovadă că cealaltă parte știa sau trebuia să știe despre acordul care limitează dreptul de dispoziție, despre faptul că ceilalți coproprietari devălmași sânt*

împotriva încheierii actului juridic sau că nu a fost cerut acordul la înstrăinarea imobilelor”;

* potrivit art. 374 alin. (1) Cod civil, *proprietarul este în drept să-și revendice bunurile aflate în posesiunea nelegitimă a altuia;*

* conform art. 497 alin. (2) Cod civil, *conținutul registrului este considerat autentic în favoarea celui care a dobândit prin act juridic un drept de la o persoană dacă dreptul era înscris în registru în numele persoanei;*

* art. 503 Cod civil, prevede, *accesul public la informație.*

- consideră că nu a fost dovedit dacă a avut loc infracțiunea (fapta infracțiunii), întrucât, în învinuire sunt descrise raporturi de drept civile, care, în același timp, sunt astfel, lucru dovedit și de datele citate mai sus în cauzele civile;

- în conformitate cu prevederile art. 390 Cod de procedură penală, ținând cont de constatările deja existente, despre absența subiectului infracțiunii, despre absența prejudiciului, despre absența raportului de cauzalitate între acțiune, acte și consecințe și absența obiectului, atunci lipsesc nu doar elementele infracțiunii, ci și fapta infracțiunii însăși nu a fost dovedită că este penală, întrucât poartă caracter de drept civil, care urmează a fi examinat în procedură civilă, precum și în sensul și interpretarea normei legii (inclusiv ținând cont de prevederile Hotărârii Curții Constituționale nr. 33 din 07.12.2017 și nr. 22 din 27.06.2017), nu se poate spune că formal absența componentei infracțiunii atrage existența componentei contravenției, întrucât chiar și art. 174²⁷ Codul contravențiilor administrative din 29 martie 1985, după incriminația sa are componentă, iar condiția legii, referitor la trecerea de la componenta penală la componenta contravențională este strict legată de problema cuantumului prejudiciului. Și datorită faptului că chiar și procurorul în discursul său în scris s-a expus că nu s-a dovedit deloc, că a avut loc prejudiciul și, respectiv, caracterul și cuantumul acestuia, atunci nu poate avea loc nu doar componenta infracțiunii, dar și a contravenției, cu alte cuvinte, se încalcă dreptul lui Crivda A. de acces la justiție și dreptul de a cunoaște de ce este acuzată și de a se putea apăra efectiv și, în consecință, o învinuire neprecizată este supusă sancționării prin emiterea sentinței de achitare.

4. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 26 aprilie 2022:

- s-a respins cererea de apel a avocatului Dandăș V. în interesele inculpatei Crivda A., ca fiind neîntemeiată;

- s-a admis cererea de apel a părților vătămate Chelea M. și Chelea N.;

- s-a casat sentința pe cauza penală de învinuire a lui Crivda A. în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 327 alin. (1) Cod penal, în partea soluționării acțiunii civile cu emiterea în această parte a unei noi hotărâri prin care, acțiunea civilă formulată de Chelea M. către Crivda A. pentru încasarea sumei prejudiciului material în mărime de 4.858.228 (patru milioane opt sute cincizeci și opt de mii două sute douăzeci și opt de lei), se lasă fără soluționare.

În rest, sentința s-a menținut.

4.1 Instanța de apel, reluând cercetarea judecătorească în ședința de judecată a audiat *partea vătămată Chelea Maria*, care a susținut declarațiile date în cadrul instanței de fond, *inculpata Crivda Ana*, care a explicat că nu a depus declarații în instanța de fond

și în instanța de apel folosindu-se de dreptul său de a refuza să depună declarații, nu își recunoaște vinovăția, și-a îndeplinit atribuțiile.

De asemenea prin citire conform art. 414 alin. (1) și alin. (2) Cod de procedură penală, au fost cercetate probele examinate de prima instanță și anume declarațiile martorilor *Zinovcenco Elena și Ialanji Tatiana*.

La demersul părții acuzării au fost cercetate și citite următoarele probe:

- *ordonanța de pornire a urmăririi penale pe dosarul penal nr. 20161970827 în baza elementelor infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (1) CP (vol.I, f.d. 1);*

- *plângerea cetățenei Chelea M., înregistrată la Centrul Anticorupție la 09.11.2016, prin conținutul căreia se solicită să fie trași la răspundere penală angajații OCT Vulcănești, pentru depășirea competențelor acestora (vol. 1, f.d. 5-6);*

- *copia contractului de vânzare-cumpărare din 08.08.1998, în baza căruia Chelea M. a achiziționat magazinul cu suprafața de 144,5 m2, amplasat pe adresa or. XXXXXX (vol. I, f.d. 7-8);*

- *copia hotărârii judecătorei Vulcănești din 02.12.2002 pe dosarul nr.2-490/02 prin care s-a recunoscut contractul de cumpărare-vânzare de Chelea M. a depozitului, cu suprafața de 288 m2, amplasat pe adresa XXXXXX (vol. 1, f.d. 9);*

- *copia contractului de vânzare-cumpărare a terenului întreprinderii, din 21 aprilie 1999, în baza căruia directorul ÎI „XXXXXX” Chelea M. a dobândit terenul cu suprafața de 0,027 hectare, amplasat pe adresa or. XXXXXX (vol. 1, f.d. 10);*

- *copia rechizitelor și semnăturilor părților (vol. 1, f.d. 11);*

- *copia deciziei Camerei Înregistrării privind reorganizarea ÎI „XXXXXX” în SRL „XXXXXX” (vol. 1, f.d. 12-13);*

- *copia contractului de gaj (ipotecă) nr. 04050-1 din 02.07.2004, conform căruia creditor ipotecar a furnizat ÎI „XXXXXX” credit pe termen mediu în mărime de 385 000 lei, cu scadența la 25.04.2009, cu garantarea contractului de credit nr. XXXXXX din 02.07.2004, Chelea M. a gajat bunul imobil amplasat pe adresa or. XXXXXX (vol. 1, f.d. 14-15);*

- *copia acordului adițional nr. 1 la contractul de ipotecă nr. XXXXXX din 02.07.2004, încheiat între BC „XXXXXX” și ÎI „XXXXXX”, Chelea M. (vol.1, f.d. 16-17);*

- *copia acordului adițional nr. 3 la contractul de ipotecă nr. XXXXXX din 02.07.2004, încheiat între BC „XXXXXX” și directorul SRL „XXXXXX” Zinovcenco E. (vol.1, f.d. 18-19);*

- *copia acordului adițional nr. 4 din 24.08.2009, la contractul de ipotecă nr. XXXXXX din 02.07.2004 și la acordurile adiționale la acesta nr. X din 23.02.2007, nr. 3 din 04.03.2009 (vol. 1, f.d. 20-21);*

- *copia contractului de vânzare-cumpărare a magazinului din 08.08.1998, încheiat între SRC XXXXXX și Chelea M. (vol. I, f.d. 28-29);*

- *copia hotărârii Judecătorei Vulcănești din 02.12.2002, prin care a fost recunoscut actul juridic de vânzare - cumpărare bunului imobil cu suprafața de 288 m2, amplasat pe XXXXXX, încheiat între Cooperativa de consum XXXXXX „XXXXXX” și Chelea M. (vol. 1, f.d. 30, 31);*

- copia contractului de vânzare-cumpărare a terenului din 13.01.2004, încheiat între Primăria Municipiului XXXXXX și Chelea M., al cărui obiect este un teren de 0,0450 ha, înregistrat cu numărul cadastral nr. XXXXXX (f.d. 32-34);
- copia contractului de vânzare - cumpărare a terenului întreprinderii din 21 aprilie 1999, încheiat între Primăria Municipiului XXXXXX și ÎI „XXXXXX”, al cărui obiect este terenului de 0,027 hectare, amplasat pe adresa or. XXXXXX (vol. 1, f.d. 35-36);
- copia actului de recepție definitivă nr. 3 din 27 octombrie 2005, conform căruia a fost primit în exploatare obiectul „depozit” amplasat pe adresa or XXXXXX (vol.1, f.d. 37);
- copia actului de recepție definitivă nr. 2 din 29 aprilie 2005, conform căruia a fost primit în exploatare obiectul „magazinul de produse mixte”, amplasat pe adresa or. XXXXXX (vol.1, f.d. 38);
- copia contractului de vânzare-cumpărare a terenului din 29 noiembrie 2002, amplasat pe adresa or. XXXXXX, încheiat între Bozbei L. și ÎI „XXXXXX”, (vol. 1, f.d. 39);
- copia deciziei Camerei Înregistrării din 14 august 2008, prin care, în urma reorganizării ÎI „XXXXXX”, a fost înregistrată SRL „XXXXXX”, al cărei administrator este Zinovcenco E. (vol. 1, f.d. 40-41);
- copia contractului de credit nr. XXXXXX din 23 februarie 2007, încheiat între BC „XXXXXX” și Chelea M. (vol. 1, f.d. 42-43);
- copia contractului de ipotecă nr. XXXXXX din 23 februarie 2007 (vol. I, f.d. 44-45);
- copia contractului de ipotecă nr. XXXXXX din 23 februarie 2007 (vol. 1, f.d. 46-47);
- acordul adițional nr.X la contractul de ipotecă nr. XXXXXX din 02.07.2004 din 23.02.2007 (vol. I, f.d. 48-49);
- acordul adițional nr. 4 la contractul de ipotecă nr. XXXXXX din 02.07.2004 din 23.02.2007 și la acordurile adiționale nr. X și 23.02.2007 la acesta, nr.X din 04.03.2009 din 23.02.2007, vol. I, f.d. 50-51);
- copia contractului de credit nr. XXXXXX din 02 iulie 2004, încheiat între BC „XXXXXX” și ÎI „XXXXXX” (vol. 1, f.d. 52-53);
- copia Actului de acceptare - predare al mijloacelor fixe de la ÎI „XXXXXX” către SRL „XXXXXX” din 01.06.2008 (vol. 1, f.d. 54);
- cererea de chemare în judecată a lui Chelea N., depusă în judecătoria Vulcănești cu nr. de intrare 01-60/2000 din 25 iulie 2010 (vol. 1, f.d. 63-69);
- încheierea Judecătoriei Vulcănești din 26 iulie 2016 pe dosarul nr. 2-198/16 privind scoaterea cererii de pe rol a lui Chelea N. (vol. 1, f.d. 70-76);
- încheierea Judecătoriei Vulcănești din 10 august 2016 pe dosarul nr. 2-198/16 privind restituirea acțiunii lui Chelea N. (vol. 1, f.d. 77-83);
- copia deciziei Curții de Apel Comrat din 09.11.2016, prin care a fost casată hotărârea judecătoriei Vulcănești din 10.08.2016 privind restituirea acțiunii lui Chelea

N., cauza a fost trimisă la Judecătoria Vulcănești, pentru examinare de la etapa acceptării (vol. I, f.d. 84-92);

- ordonanță și proces-verbal de ridicare din 05.12.2016, în baza cărora dosarele cadastrale în original pentru bunurile imobile înregistrate cu numerele cadastrale XXXXXX, XXXXXX, XXXXXX, XXXXXX, XXXXXX (vol. I, f.d. 94-95);

- extrasele din registrul bunurilor imobile pentru obiectele înregistrate cu numerele cadastrale XXXXXX, XXXXXX, XXXXXX, XXXXXX, XXXXXX, XXXXXX (vol. I, f.d. 98-109);

- copia cererii părții vătămate Chelea N. din 23 iulie 2017, adresată Procuraturii Generale, CNA (vol. I, f.d. 119-120);

- procesul-verbal de cercetare din 06.12.2016, al cărui obiect a constituit dosarele cadastrale pentru bunurile imobile înregistrate cu numerele cadastrale XXXXXX, XXXXXX, XXXXXX, XXXXXX, XXXXXX (vol. I, f.d. 127-131);

- copia dosarului cadastral asupra obiectului bunului imobil, înregistrat cu n. c. XXXXXX (vol. I, f.d. 132-189);

- copia dosarului cadastral asupra obiectului bunului imobil, înregistrat cu n. c. XXXXXX (vol. I, f.d. 190-196);

- copia dosarului cadastral asupra obiectului bunului imobil, înregistrat cu n. c. XXXXXX (vol. I, f.d. 197-223);

- copia dosarului cadastral asupra obiectului bunului imobil, înregistrat cu n. c. XXXXXX (vol. I, f.d. 224-239);

- copia dosarului cadastral asupra obiectului bunului imobil, înregistrat cu n. c. XXXXXX (vol. I, f.d. 240-257);

- copia dosarului cadastral asupra obiectului bunului imobil, înregistrat cu n. c. XXXXXX (vol. I, f.d. 258-287);

- ordonanță privind anexarea documentelor la dosarul penal: originalul dosarului cadastral al bunului imobil nr. XXXXXX pe 95 file; originalul dosarului cadastral al bunului imobil nr. XXXXXX pe 71 file; originalul dosarului cadastral al bunului imobil nr. XXXXXX pe 70 file; originalul dosarului cadastral al bunului imobil nr. XXXXXX pe 36 file; originalul dosarului cadastral al bunului imobil nr. XXXXXX pe 64 de file (vol. 2, f.d. 1)

- copia din instrucțiunea Agenției pentru Relații Funciare și Cadastru nr. XXXXXX din 22.06.2005 privind înregistrarea obiectelor bunului imobil și a drepturilor asupra acestora (vol. 2, f.d. 9-38);

- copii din dosarul de evidență a SRL „XXXXXX”, transmise de Camera de înregistrare organului de urmărire penală. (vol. 2, f.d. 45-82);

- ordonanță de anexare a documentelor la dosarul penal din 31 ianuarie 2017, în baza căreia au fost anexate la materialele dosarului penal nr. 2016970827 copii din dosarul de evidență al SRL „XXXXXX” (vol. 2, f.d. 83)

- ordonanță și proces-verbal de ridicare din 18.09.2017, în baza cărora a fost ridicat raportul de evaluare a bunurilor imobile ale SRL „XXXXXX” nr. XXXXXX din 20.05.2015 (vol. 2, f.d. 175-191);

- copia fișei postului a lui Crivda A., aprobată la 18 februarie 2013 (vol. 2, f.d. 14-19).

Analizând toate probele în ansamblu, prezentate de către părți și cercetate în cadrul judecății cauzei în instanța de apel, instanța de apel a fost de acord cu concluzia instanței de fond că, în baza rezultatelor examinării cauzei penale, nu s-au constatat probe suficiente și convingătoare, indicând prezența în acțiunile inculpatei Crivda A. a elementelor infracțiunii, prevăzute de art. 327 alin. (1) Cod penal (ținând cont de acuzațiile care i-au fost aduse inculpatei în cursul urmăririi penale în cadrul prezentului dosar penal), în legătură cu ce instanța a încetat în mod întemeiat procesul penal în privința A. Crivda, întrucât fapta constituie contravenție în baza art. 174²⁷ din Codul contravențiilor administrative din 29 martie 1985.

Instanța de apel a menționat că:

- trebuie stabilită o legătură de cauzalitate între acțiunile ilegale ale persoanei publice și consecințele care au survenit.;
- lipsa unei legături cauzale exclude răspunderea penală, care stă la baza încetării dosarului din cauza lipsei componentei infracțiunii;
- componenta infracțiunii prevăzute la art. 327 Cod penal este materială și este recunoscută ca finalizată din momentul survenirii consecințelor, indicate în lege;
- însăși faptul abuzului de către persoana publică în lipsa unor consecințe vătămătoare prevăzute de Legea penală, nu constituie infracțiune;
- gradul de pericol social al unei fapte este principalul criteriu decisiv în distingerea contravențiilor de serviciu de la infracțiuni care duc la răspundere penală și contravenții;
- răspunderea penală este exclusă dacă acțiunile făptuitorului nu au legătură cu interesele materiale sau în interesul unei terțe persoane;
- subiectul infracțiunii prevăzute la art. 327 alin.(1) Cod penal poate fi doar persoana publică, a cărei definiție este dată la articolul 123 din Codul penal.

Discutând chestiunea vinovăției inculpatei Crivda A. în infracțiunea ce i-a fost încredințată acesteia de către organul de urmărire penală în baza art. 327 alin. (1) Cod penal instanța de apel a constatat că acțiunile inculpatei Crivda A. nu constituie componenta infracțiunii prevăzute la art. 327 alin. (1) Cod penal. Totodată, s-a menționat că în cadrul examinării cauzei de către instanța de fond, procurorul a solicitat încetarea procesului, întrucât faptele inculpatei constituie contravenție.

Instanța de apel a reținut că, în virtutea art. 8 Cod penal caracterul infracțional al faptei și pedeapsa pentru aceasta se stabilesc de legea penală în vigoare la momentul săvârșirii faptei. În același sens, conform art. 9 Cod penal timpul săvârșirii faptei se consideră timpul când a fost săvârșită acțiunea (inacțiunea) prejudiciabilă, indiferent de timpul survenirii urmărilor. De asemenea art. 10 Cod penal prevede că legea penală care înlătură caracterul infracțional al faptei, care ușurează pedeapsa ori, în alt mod, ameliorează situația persoanei ce a comis infracțiunea are efect retroactiv, adică se extinde asupra persoanelor care au săvârșit faptele respective până la intrarea în vigoare a acestei legi, inclusiv asupra persoanelor care execută pedeapsa ori care au executat pedeapsa, dar au antecedente penale. Legea penală care înăsprește pedeapsa sau

în răutățește situația persoanei vinovate de săvârșirea unei infracțiuni nu are efect retroactiv.

Prin urmare, instanța de apel a menționat faptul că, la momentul săvârșirii faptei incriminate, legea penală în vigoare la acea dată (anul 2009) nu prevedea subiectul infracțiunii sub forma persoanei publice, ci cuprindea subiectul infracțiunii în calitate de persoană cu funcție de răspundere. Astfel, reieșind din prevederile privind acțiunea în timp a legii penale, Crivda A. nu poate fi ca subiectul infracțiunii, prevăzute de art. 327 alin. (1) Cod penal - *folosirea intenționată de către o persoană publică a situației de serviciu, ce a cauzat daune în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice*. Astfel, în acțiunile lui Crivda A. lipsește componența infracțiunii prevăzute de art. 327 alin. (1) Cod penal.

Totodată, după ce a apreciat toate probele prezentate și cercetate în ședința de judecată, instanța de apel a considerat ca fiind întemeiată concluzia instanței de fond, precum că fapta lui Crivda A., în legătură cu ce ultimei i-a fost înaintată învinuirea, constituie contravenție și este supusă calificării juridice prevăzute de art. 174²⁷ Cod cu privire la contravențiile administrative (în redacția Codului cu privire la contravențiile administrative din 29.03.1985, care era în vigoare pentru perioada în care au avut loc evenimentele descrise în acuzație) – *abuz de serviciu, adică folosirea intenționată de către o persoană cu funcție de răspundere a situației de serviciu într-un mod care contravine intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice, în cazul în care aceasta nu constituie o infracțiune*.

Instanța de apel a menționat faptul că Crivda A. a abuzat de atribuțiile sale oficiale, întrucât nu avea dreptul de a întreprinde acțiuni pentru formarea și reînregistrarea drepturilor asupra bunului imobil în lipsa actelor juridice autentificate în acest sens, cel puțin în ceea ce privește terenurile, întrucât legislația în vigoare la data săvârșirii infracțiunii prevedea forma notarială obligatorie a actului juridic privind transmiterea dreptului de proprietate asupra terenului. Mai mult ca atât, chiar și actul juridic efectuat în legătură cu alte bunuri imobile în OCT prevede participarea ambelor părți. Însuși faptul înregistrării dreptului de proprietate asupra obiectelor bunurilor imobile în conformitate cu actul de acceptare-predare al activelor fixe de la ÎI „XXXXXX” către SRL „XXXXXX” din 01.06.2008, care după forma și conținutul său nu corespunde cerințelor obligatorii ale legii pentru actele juridice de acest gen este indiscutabil dovedită. Efectul juridic al unei astfel de înregistrări sub forma reînregistrării drepturilor de proprietate de la persoane fizice la o persoană juridică, de asemenea, este dovedit indiscutabil, confirmat de materialele cauzei și nu este contestat de nimeni.

În conformitate cu art. 332 alin. (2) Cod de procedură penală, în cazul în care fapta persoanei constituie o contravenție administrativă, instanța încetează procesul penal și concomitent soluționează cauza conform prevederilor Codului contravențional.

Examinând posibilitatea atragerii lui Crivda A. la răspundere pentru comiterea contravenției, prevăzută de art. 174²⁷ Codul cu privire la contravențiile administrative, instanța a menționat că fapta vizată a fost comisă de către Crivda A. la 26 martie 2009.

Respectiv, înainte de pronunțarea acestei hotărâri, a expirat termenul general de trei luni, prevăzut pentru acea perioadă de legislație privind contravențiile (art. 37 Cod

contravențiilor administrative din 29.03.1985), a expirat pentru aplicarea sancțiunii administrative (atragerii la răspundere pentru contravenție).

Conform art. 37, 234 Cod contravențiilor administrative, expirarea termenului de atragere la contravenție, este temei de eliberare de la răspundere pentru contravenție.

Astfel, instanța de apel fiind de acord cu concluzia instanței de fond, precum că Crivda A. urmează a fi liberată de la răspundere pentru contravenție, prevăzută de art. 174²⁷ Cod contravențiilor administrative din 29 martie 1985, în legătură cu expirarea termenului de prescripție pentru tragere la răspundere pentru contravenție

Totodată, instanța de apel a menționat, că instanța de fond în mod eronat a respins acțiunea civilă înaintată de Chelea Mariei către Crivda Ana privind încasarea sumei în mărime de 4 858 228 (patru milioane opt sute cincizeci și opt de mii două sute douăzeci și opt) lei, cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul material cauzat prin infracțiune, în legătură cu ce a casat sentința în această parte.

Astfel, instanța de apel a reținut că:

- conform materialelor cauzei, în cadrul procesului judiciar partea vătămată Chelea Maria a depus acțiune civilă față de inculpata Crivda Ana, potrivit căreia Chelea Maria a solicitat instanței să fie încasate de la inculpata Crivda Ana în favoarea soților Chelea compensația pentru prejudiciul material în mărime de 4858 228 (patru milioane opt sute cincizeci și opt mii două sute douăzeci și opt lei) lei, cauzat prin infracțiune. (Vol. 2 f.d. 115;

- conform art. 220 alin. (6) Cod de procedură penală, în cazul în care instanța de judecată a admis în principiu acțiunea civilă sau a lăsat-o fără soluționare, din data când această sentință devine irevocabilă începe să curgă un nou termen de prescripție extinctivă a acțiunii civile.,

- prezența unui delict, ca faptă ilicită, prevede răspunderea civilă pentru săvârșirea acestuia;

- examinarea acțiunii civile în prezenta cauză, precum și admiterea ei în principiu, nu este posibilă fără amânarea cauzei pentru a colecta și furniza probe de către participanții la proces, ceea ce va afecta în mod semnificativ termenele examinării cauzei penale. În asemenea împrejurări, cererea urmează a fi lăsată fără soluționare, dând posibilitatea părților vătămate după cauză de a o prezenta în drept civil.

5. Avocatul Dandeaș Veaceslav, în comun cu inculpata Crivda Ana, declară recurs ordinar, prin care invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicită casarea hotărârilor emise la caz cu achitarea lui Crivda Ana învinuită de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 327 alin.(1) Cod penal.

În motivarea recursului invocă următoarele argumente:

- instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, implicit privind formalitatea și neclaritatea învinuirilor incriminate, a ilegalității învinuirii în condițiile în care Crivda Anna nu poate fi recunoscută nici persoană cu funcție de răspundere și nici persoană publică, și respectiv într-un mod unilateral și evaziv, a încercat a reflecta o apreciere de probe, doar în favoarea probării acuzării de stat, prin evocarea concluziei că la caz a fost săvârșită contravenția prevăzută de art.174²⁷ Codul Contravențional din 29.03.1985 conform indicilor: "*Folosirea intenționată de către o*

persoană cu funcție de răspundere a situației de serviciu într-un mod care contravine intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice, în cazul în care aceasta nu constituie o infracțiune", însă fără a aduce argumente și probe în favoarea unei astfel de concluzii, mai ales, în condițiile în care, concluziile instanței sunt extrem de contradictorii;

- instanța nu s-a expus asupra situației și lipsei probelor cu privire la existența prejudiciului material;

- instanța de apel nu s-a expus asupra actului juridic întocmit de către Chelea Maria din 01.06.2008 de primire predare inclusiv a bunurilor imobile, a prezentării acestuia în original de către Chelea Maria către organul cadastral pentru înregistrare, serviciu cadastral achitat de către Chelea Maria, acțiuni realizate nemijlocit de către solicitantul și beneficiarul Chelea Maria. Adică instanța de apel nu a apreciat existența relațiilor juridice civile care au precedat înregistrarea la cadastru, relații juridice și acte care confirmă manifestarea de voință anume a familiei Chelea Maria de a realiza înregistrarea drepturilor proprietate conform actului de predare primire;

- decizia instanței de apel nu este clară, în partea ce ține de descrierea faptelor comise și imputate lui Crivda Ana și calificarea acesteia în strictă conformitate cu circumstanțele cauzei, ori învinuirile aduse sunt, pe cât de "detaliat" pe atât de confuze, și abstracte, fără o individualizare reală a circumstanțelor și faptelor, precum și a consecințelor, în coroborare cu calificarea imputată;

- așa și nu este clar, cum Crivda Ana nefiind persoana publică și persoană cu funcție de răspundere, fără să existe un interes material sau interes personal și fără existența unui prejudiciu material și fără existența unei legături de cauzalitate între acțiuni și consecințe în genere poate exista o faptă contravențională;

- constatarea de către procuror și instanță a lipsei în genere a cărei-va daune probate, care să fi fost evaluată, demonstrează lipsa oricărui din elementele infracțiunii de la art. 327 Cod penal și lipsa elementelor contravenției de la art. 174²⁷ Codul Contravențional din 29.03.1985;

- decizia instanței de apel nu este clară în partea ce ține de acțiunea civilă, ori instanța de apel nu redă temeiurile și argumentele soluției instanței de fond față de acțiunea civilă și respectiv nici într-un fel nu motivează temeiurile de drept și de fapt prin care invalidează această soluție. Din contra soluția instanței de apel în partea ce ține de latura civilă, vine în contradicție cu însăși soluția pe dosar, ori așa și nu este clar ce a avut în vedere instanța de apel, când a realizat concluzia pe de o parte că, la caz nu a fost demonstrat cauzarea prejudiciului și valoarea acestuia, iar pe de altă parte indică, că în acțiunea civilă ar urma să fie aduse probe asupra valorii prejudiciului cauzat;

- reclamantii în prima instanță nu au intervenit cu cereri de completare, modificare a acțiunii civile, sau cu alte cereri și demersuri față de propria acțiune civilă, și în susțineri verbale au susținut cererea în ordine de fapt și de drept cum a fost formulată, și doar după soluția primei instanței prin care a fost motivată respingerea acesteia ca neîntemeiată, înțelegând că nu le convine o astfel de soluție, au depus cerere de apel, în care față de acțiunea civilă deja și-au schimbat retorica invocând precum că în prima instanță reclamantii nu au solicitat să fie recunoscuți reclamantii și instanța greșit a

examinat acțiunea civilă;

- deși este argumentată de apărare cu referire la probele cauzei și normele legale existente la data de 26.03.2009, însă este omisă a fi expusă de instanța de apel, și respectiv este omisă a fi aplicată, deși explicațiile din acestea oferă un răspuns clar asupra interpretării și aplicării corecte și uniforme a legislației ce ține de calitatea subiectului infracțiunii;

- instanța era obligată a emite o soluție motivată și probată, în sensul demonstrării prin analiza elementelor constitutive ale contravenției prevăzute de lege în raport cu fapta incriminată și probele aduse de acuzare, ori în sensul prevederilor art. 174²⁷ Cod Contravențional din 29.03.1985, răspunderea nu intervine în mod automat deoarece acuzarea nu a probat existența elementelor infracțiunii, ci survine doar dacă este probată existența clementelor constitutive ale contravenției date.

6. La recursul ordinar declarat, în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, referință au depus:

6.1 *Procurorul*, menționând că acesta urmează a fi declarat inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat, deoarece temeiurile la care se referă recurentul nu sunt aplicabile din punct de vedere al prezentei erori de drept, care ar fi temei de implicare a instanței de recurs în sensul casării deciziei instanței de apel. Or, instanța de apel a verificat legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate în instanță, conform materialelor din dosar, iar conținutul deciziei corespunde prevederilor art. 414, 417 Cod de procedură penală.

6.2 *Părțile vătămate Chelea M. și Chelea N.*, expunându-și opinia sa asupra recursului, solicită a fi declarat inadmisibil, cu menținerea deciziei instanței de apel.

7. Judecând recursul ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și argumentelor invocate, Colegiul penal lărgit concluzionează că acestea urmează a fi admis din următoarele considerente.

Colegiul lărgit constată că recurentul critică hotărârea instanței de apel, invocând temeiurile de casare a deciziei prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, *hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, inclusiv în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, când motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărâri sau acesta expus neclar, sau în instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția.*

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Ținând cont de motivele care au servit temei pentru pronunțarea soluției enunțate mai sus, Colegiul penal lărgit apreciază ca fiind întemeiate argumentele recurentului cu privire la netemeinicia soluției instanțelor inferioare, din considerentele ce urmează a fi desfășurate în continuare.

Sub acest aspect, Colegiul penal lărgit atestă că instanțele de fond și de apel au comis următoarele erori de drept.

În primul rând, potrivit art. 384 alin. (3) Cod de procedură penală, sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată. Conform art. 385 alin. (1) pct. 1) - 4) Cod de procedură penală, la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează chestiunile dacă a avut loc fapta de săvârșirea căreia este învinuit inculpatul, dacă această faptă a fost săvârșită de inculpat, dacă fapta întrunește elementele infracțiunii și de care anume lege penală este prevăzută ea, dacă inculpatul este vinovat de săvârșirea acestei infracțiuni. În corespundere cu art. 325 alin. (1), (2) Cod de procedură penală, judecarea cauzei se efectuează în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu. Modificarea învinuirii în instanța de judecată se admite dacă prin aceasta nu se lezează dreptul inculpatului la apărare. Conform art. 66 alin. (1), (2) pct. 1) Cod de procedură penală, inculpatul are dreptul la apărare și dreptul să știe pentru ce faptă este învinuit. Potrivit art. 394 alin. (1) pct. 1), 2) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de condamnare trebuie să cuprindă descrierea faptei criminale, considerată ca fiind dovedită, indicându-se locul, timpul, modul săvârșirii ei, probele pe care se întemeiază concluziile instanței de judecată și motivele pentru care instanța a respins alte probe. În corespundere cu art. 113 alin. (1) Cod penal, se consideră calificare a infracțiunii determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componenței infracțiunii, prevăzute de norma penală.

Conform jurisprudenței naționale, în cazul în care apare necesitatea de a reîncadra juridic fapta, pentru săvârșirea căreia inculpatul nu a fost pus sub învinuire, instanța trebuie să țină cont că o astfel de modificare a încadrării juridice este posibilă numai când acțiunile inculpatului, ce urmează a fi încadrate în baza altei legi, i-au fost imputate și învinuirea pentru acestea nu se deosebește în mare măsură după circumstanțele reale ale cauzei de învinuirea înaintată definitiv. Drept învinuire care esențial, după circumstanțele reale, diferă de cea de la început urmează de considerat orice altă modificare a învinuirii, imputarea altor acțiuni și calificative în locul celor imputate anterior, imputarea infracțiunii care diferă de cea imputată după obiectul atentat, caracterul faptei și acțiunii, care afectează dreptul inculpatului la apărare (*Hotărârea Plenului CSJ nr. 22 din 12.12.2005 privind sentința judecătorească, pct. 23.*). Sentința trebuie să corespundă atât după formă, cât și după conținut cerințelor art. 384-397 Cod de procedură penală. Sentința se expune în mod consecvent, astfel ca noua situație să decurgă din cea anterioară și să aibă legătură logică cu ea, excluzându-se folosirea formulărilor inexacte (*Hotărârea Plenului CSJ nr. 5 din 19.06.2006 privind sentința judecătorească, pct. 3.*).

În pofida acestor prescripții legale, potrivit descriptivului și dispozitivului sentinței, instanța de fond:

a)*în partea descriptivă, la sfârșit, face trimitere la art. 10 Cod penal, 332, 384-397 Cod de procedură penală, dar nu a indicat și nu a motivat, în mod expres, în partea motivată a descriptivului aplicarea art.10 Cod penal, normele de procedură pe care le-a aplicat, în special art. 391 alin. (2) Cod de procedură penală, doar se referă la prevederile dispozițiile art. 332 alin. (2) Cod de procedură penală, dar, de asemenea nu se conformă acestei norme;

*potrivit dispozitivului sentinței se încetează procesul penal de învinuire a lui

Crivda Ana în baza art.327 alin.(1) Cod penal, însă, instanța nu a motivat pe care anume aliniat al art. 391 Cod de procedură penală a adoptat această hotărâre. Cerințele menționate, după cum s-a menționat supra, sunt explicate în Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a RM cu nr. 5 din 19.06.2006 „Privind sentința judecătorească”;

b) a statuat în descriptiv inițial „apreciind probele prezentate de procuror în cadrul examinării procesului penal, instanța ajunge la concluzie că acțiunile inculpatei Crivda A. nu formează componența infracțiunii prevăzute de art.327 alin. (1) Cod penal, și anume la concluzia dată a ajuns și procurorul .....a solicitat încetarea procesului penal, încât acțiunile inculpatei formează componența contravenției”, apoi menționează „Acțiuni vizate ale inculpatei Crivda A., după opinia instanței, și mărturisesc despre abuz de serviciu formal al inculpatei. Cu toate acestea, instanța nu poate să fie de acord cu dovada procurorului cu privire la faptul că acțiunile inculpatei au dus la consecințe social-periculoase, prevăzute de dispoziția art.327 alin.(1) CP, și anume că, prin acțiunile inculpatei a fost cauzată dauna în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice și juridice, și anume, vătămașilor Chelea M., Chelea N. cât și persoanelor fizice Zinovcenco E., Chelea Iu. și persoanei juridice SRL „XXXXXX ”.”, prin urmare nefiind clară poziția instanței la acest capitol în raport cu solicitarea procurorului;

c) instanța recalificând acțiunile inculpatei din prevederile art. 327 Cod penal, în prevederile art. 174²⁷ CCA (în redacția Codului cu privire la contravențiile administrative din 29.03.1985, în vigoare pentru perioada când au avut loc evenimente descrise în învinuire), face o analiză de drept a componenței infracțiunii prevăzute la art. 327 Cod penal, stabilind că, Crivda Ana la 26.03.2009, perioada descrisă în învinuire, era persoana cu funcție de răspundere, în sensul prevederilor art.123 Cod penal, totodată stabilind lipsa legăturii de cauzalitate între acțiunile inculpatei Crivda Ana și consecințele survenite în forma unei daune considerabile cauzate vătămașilor: Chelea M., Chelea N.; persoanelor fizice Zinovcenco E. Și Chelea Iu., persoanei juridice SRL „XXXXXX ”, consecințe menționate în învinuire imputată lui Crivda A. la 09.12.2019, acțiunile inculpatei nu conțin semnele laturii obiective ale infracțiunii prevăzute de art. 327 alin. (1) Cod Penal.

Astfel, potrivit art. 332 alin (2) Cod de procedură penală, nu soluționează cauza conform prevederilor Codului contravențional, ci doar indică norma respectivă și în considerații generale, neprecise invocă: „Cele menționate supra mărturisesc despre existența în acțiunile lui Crivda A. a tuturor elemente componenței contravenției susmenționate prevăzute de art. 174²⁷ CCA. inclusiv, obiectului, laturii obiective, subiectului și laturii subiective a componenței contravenției.”;

d) procurorul solicitând la faza susținerilor verbale (f.d.212 – 2019 vol.3), de a fi încetat procesul penal de învinuire a lui Crivda Ana în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 327 alin. (1) Cod penal, din motiv, că fapta constituie contravenție prevăzute de art. 312 Cod Contravențional și a o libera de răspundere pentru contravenție pe Crivda Ana, în legătură cu expirarea termenului de prescripție pentru tragere la răspundere pentru contravenție, instanța recalificând acțiunile inculpatei în baza art. 174²⁷ CCA (în redacția Codului cu privire la contravențiile administrative din 29.03.1985, în vigoare pentru perioada când au avut loc evenimente descrise în învinuire), nu a pus în discuția părților noua învinuire referitor la contravenție, nu a informat inculpata în mod detaliat cu privire

la natura și cauza acuzației aduse împotriva sa, precum și dreptul de a dispune de timpul și facilitățile necesare pregătirii apărării sale, încalcând, astfel, și prescripțiile art. 6§1, §3 lit. a) și b) CoEDO - dreptului la un proces echitabil (Hotărârea CtEDO din 12.04.2011, Adrian Constantin vs. România).

Astfel, prima instanță nu a judecat fondul cauzei în conformitate cu rigorile prevăzute de lege și a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazicând dispozitivul hotărârii, în genere motivarea fiind una abstractă și sumară fără o expunere cronologică.

În al doilea rând, conform art. 414 alin. (1), (2), (5) și (6) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel, verifică declarațiile și probele materiale examinate de prima instanță prin citirea lor în ședința de judecată, cu consemnarea în procesul-verbal. Instanța de apel nu este în drept să-și întemeieze concluziile pe probele cercetate de prima instanță dacă ele nu au fost verificate în ședința de judecată a instanței de apel și nu au fost consemnate în procesul-verbal.

Potrivit art. 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță. Conform art. 101 alin. (1) și (4) Cod de procedură penală, fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor. Instanța de judecată este obligată să motiveze în hotărâre admisibilitatea sau inadmisibilitatea tuturor probelor administrate. În corespundere cu art. 417 alin. (1) pct.6) și 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă fapta constatată de prima instanță și conținutul dispozitivului sentinței, temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Potrivit jurisprudenței naționale, chestiunile de fapt asupra cărora trebuie să se pronunțe instanța de apel sunt dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări, dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă normele de drept procesual și penal au fost corect aplicate. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Nepronunțarea instanței de apel asupra tuturor motivelor invocate echivalează cu nerezolvarea fondului apelului și, în acest caz, decizia urmează a fi casată, cu rejudecarea cauzei în apel, așa cum cere art. 435 Cod de procedură penală, întrucât o asemenea eroare judiciară nu poate fi corectată în instanța de recurs (Hotărârea Plenului CSJ a RM din 12.12.2005, nr.22 Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel).

Însă, instanța de apel nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate deoarece:

a) nu a reacționat în modul prevăzut de lege asupra erorilor de drept comise de instanța de fond nominalizate supra indicând ” *Analizând toate probele în ansamblu, prezentate de către părți și cercetate în cadrul judecării cauzei în instanța de apel, colegiul este de acord cu concluzia instanței de fond că, în baza rezultatelor examinării cauzei penale, nu s-au constatat probe suficiente și convingătoare, indicând prezența în acțiunile inculpatei Crivda A. elementelor infracțiunii, prevăzute de art. 327 alin. (1) CP RM (ținând cont de acuzațiile care*

i-au fost aduse inculpatei în cursul urmăririi penale în cadrul prezentului dosar penal), în legătură cu ce instanța a încetat în mod întemeiat procesul penal în privința Anei Crivda, întrucât fapta constituie contravenție în baza art. 174²⁷ din Codul contravențiilor administrative din 29 martie 1985.” deci repetându-le întocmai, nu a desființat sentința total și nu a rejudecat cauza potrivit regulilor generale, menținând o sentință nemotivată și neîntemeiată legal (art. 414, 419 CPP);

b) *instanța de apel nu a descris în partea descriptivă a decizie contravenția constatată de prima instanță ci doar a invocat: „..... după opinia instanței, în cadrul cercetării judecătorești a prezentului dosar a fost dovedit faptul că, Crivda A., fiind numită în funcție registrator-șef al Organului Cadastral Teritorial XXXXXX întreprinderea de Stat «Cadastru» și fiind investită în instituție de stat cu anumite drepturi și acțiuni administrative, și astfel fiind persoana cu funcție de răspundere în încălcarea art.12 alin.(8), art.29, art.31 alin.(l) Legii nr.1543 din 25.02.1998 «cadastrului bunurilor imobile» (în redacția Legii, în vigoare pentru data de 26.03.2009) și în încălcarea p.23 Instrucțiunii nr.1 12 din 22.06.2005 «cu privire la înregistrarea bunurilor imobile și drepturilor asupra lor», la data de 26.03.2009, în lipsa temeiurilor dreptuale și în lipsa la SRL „XXXXXX ” actelor de drept corespunzătoare, fără organizarea petrecerii inventarierii bunurilor imobile în mod stabilit, a admis rugămintea lui Chelea M. și a înregistrat în registrul bunurilor imobile dreptul de proprietate SRL „XXXXXX ” asupra obiectelor imobile amplasate în or. XXXXXX cu numere cadastrale 9603311.365 și XXXXXX, și pe XXXXXX, cu numere cadastrale XXXXXX și XXXXXX, ce ia dat dreptul SRL „XXXXXX ” să dispună de obiecte imobile vizate, inclusiv și prin transmiterea lor, persoanelor terțe în gaj”*

„Cele menționate supra mărturisesc despre existența în acțiunile lui Crivda A. a tuturor elemente componenței contravenției susmenționate prevăzute de art. 174²⁷ CCA. inclusiv, obiectului, laturii obiective, subiectului și laturii subiective a componenței contravenției.”, doar descrie fapta de care a fost învinuită de către organul de urmărire penală în baza art. 321 Cod penal și indică soluția instanței de fond;

c) *potrivit dispozitivului deciziei se indică: „ Se casează sentința judecătoriei Comrat sediul sediul Central din 13 iulie 2021 pe cauza penală de învinuire a lui Crivda Ana în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 327 alin. (1) Cod penal în partea soluționării acțiunii civile și emiterea în această parte a unei noi hotărâri prin care, acțiunea civilă formulată de Chelea Maria către Crivda Ana pentru încasarea sumei prejudiciului material în mărime de 4.858.228 (patru milioane opt sute cincizeci și opt de mii două sute douăzeci și opt de lei), se lasă fără soluționare” astfel, instanța s-a pronunțat asupra unei învinuiri, care nu are efect juridic, or procurorul a solicitat încadrarea acțiunilor inculpatei în baza art. 312 Cod Contravențional, instanța recalificându-le după cum s-a menționat supra;*

d) *referitor la subiectul infracțiunii prevăzute la art.327 Cod penal, instanța de apel se expune: „ În virtutea art. 8 din Codul penal, caracterul infracțional al faptei și pedeapsa pentru aceasta se stabilesc de legea penală în vigoare la momentul săvârșirii faptei. În același sens, conform art. 9 Codului penal, timpul săvârșirii faptei se consideră timpul când a fost săvârșită acțiunea (inacțiunea) prejudiciabilă, indiferent de timpul survenirii urmărilor. De asemenea, prevederile art. 10 Codului penal prevăd, că legea penală care înlătură caracterul infracțional al faptei, care ușurează pedeapsa ori, în alt mod, ameliorează situația persoanei ce a comis infracțiunea are efect retroactiv, adică se extinde asupra persoanelor care au săvârșit faptele respective până la intrarea în vigoare a acestei legi, inclusiv asupra persoanelor care execută pedeapsa ori care au executat pedeapsa, dar au antecedente penale. Legea penală care*

înăsprește pedeapsa sau înrăutățește situația persoanei vinovate de săvârșirea unei infracțiuni nu are efect retroactiv.

Urmează de menționat faptul, că la momentul săvârșirii faptei incriminate, legea penală în vigoare la acea dată (anul 2009) nu prevedea subiectul infracțiunii sub forma persoanei publice, ci cuprindea subiectul infracțiunii în calitate de persoană cu funcție de răspundere. Astfel, reieșind din prevederile privind acțiunea în timp a legii penale, Crivda A. nu poate fi ca subiectul infracțiunii, prevăzute de art. 327 alin. (1) Cod penal, după semne constitutive - folosirea intenționată de către o persoană publică a situației de serviciu, ce a cauzat daune în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice. Astfel, în acțiunile lui Crivda A. lipsește componența infracțiunii, prevăzute de art. 327 alin. (1) din Codul penal.”, însă, omite faptul că nu a fost prezentată instanței nici o probă, precum că Crivda A. a fost funcționar public sau persoană cu funcție de răspundere la data săvârșirii infracțiunii, și însăși procurorul nu face astfel de concluzii în învinuire, ci doar îi incriminează lui Crivda A. „fiind persoană publică”, deși apărarea invocă acest fapt în cerea de apel referitor la probele cauzei și normele legale existente la data de 26.03.2009.

Tot odată, Colegiul menționează că elementul primordial al delimitării abuzului de putere sau abuzului de serviciu *incriminat penal de cel incriminat contravențional* rezidă din elementul laturii obiective și anume – *cel legat de dauna cauzată de fapta ilegală*. Astfel, în cazul săvârșirii infracțiunii prevăzute de art. 327 Cod penal, această daună *este una considerabilă* cauzată drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice și juridice, ceea ce în cazul săvârșirii contravenției nu-i este specifică această categorie de daună, aici s-ar putea încadra numai *daunele neînsemnate* sau, astfel spus, atunci când nu se poate incrimina abuzul de putere sau abuzul de serviciu penal datorită *faptului că nu există elementul daunei considerabile* se va putea merge pe varianta contravențională a incriminării acestei fapte. Elementul „*considerabil*” este necesar și obligatoriu de a fi demonstrat și specificat în sentința de condamnare.

În același context, reieșind din concluziile instanțelor ierarhic inferioare, că în speță lipsește legătura de cauzalitate între acțiunile inculpatei Crivda A.I. și consecințele survenite în formă unei daune în proporții considerabile cauzate persoanelor fizice vătămaților Chelea M., Chelea N.; Zinovcenco E. Și Chelea Iu., persoanei juridice SRL „XXXXXX ”, (element caracteristic laturii obiective al infracțiunii cât și a contravenției), instanța de fond făcând o motivare în acest sens: „....Prin materialele dosarului cercetate în ședință de judecată, inclusiv și din declarațiile persoanelor interogate rezultă că, partea vătămată Chelea M. în scopul susținerii bussinesului de familie s-a adresat la BC « XXXXXX » SA, unde au fost perfectate contracte de credite. Intru asigurarea contractelor de credit încheiate în gajul băncii au fost prezentate obiectele bunului imobil.

Însuși faptul înstrăinării bunului părților vătămate (obiectelor bunurilor imobile, amplasate pe XXXXXX cu numere cadastrale XXXXXX și XXXXXX și pe str. XXXXXX, cu numărul cadastral XXXXXX și XXXXXX, a avut loc nu în urma acțiunilor inculpatei Crivda A. de înregistrare a drepturilor de proprietate din numele lui în numele SRL «C XXXXXX », ci a fost consecința în urma neexecutării obligațiilor contractuale, asumate de către partea vătămată și SRL « XXXXXX » în cadrul contractelor de credit încheiate cu BC « XXXXXX » SA, intru asigurarea executării cărora de către SRL « XXXXXX » au fost gajate bunurile imobile vizate, despre ce mărturisește acord adițional nr.3 la contractul de ipotecă nr.

XXXXXX din 02.07.2004, încheiat între BC « XXXXXX » SA, Chelea M., și directorul SRL « XXXXXX » Zinovcenco E. (voi. 1, f.d.18-19)

Cu toate acestea, instanța consideră necesar a remarca faptul că, valoarea bunurile: imobile menționate, adică diminuarea prețului lor real, care este imputată în vina inculpatei Crivda A., în urma înregistrării dreptului de proprietate asupra bunurile: imobile, de la întreprinderea Individuală „XXXXXX ” în beneficiul SRL „XXXXXX ”, fără efectuarea inventarierii obiectului, ce a dus la diminuarea suprafeței totale a construcție înregistrate, potrivit acușării, în Registru doar la nivelul pământului, astfel, suprafața de fapt a construcției este egală cu 224,32m, a fost înregistrată doar în valoare de 128,4 m.p., în realitate n-a fost indicată de către inculpata, ci a fost stabilită de BC « XXXXXX » SA, la încheierea contractului de gaj, despre ce mărturisesc materialele dosarului, și anume rapoarte privind evaluarea bunului imobil SRL « XXXXXX » № XXXXXX din 20.05.2015; (voi. 2, f.d.175-191) și privind evaluarea bunului imobil SRL « XXXXXX » № XXXXXX din 30.05.2014 (voi. 2, f.d.200-247)...”, în urma acestor concluzii, respinge ca neîntemeiată acțiunea civilă declarată de partea vătămata Chelea M. privind încasarea de la inculpata Crivda A. compensarea prejudiciului material cauzat prin infracțiune în mărime de 4 858 228 (patru milioane opt sute cinci zeci și opt mii și două sute douăzeci și doi lei).

Însă, instanța de apel referitor la latura civilă, pronunță o hotărâre nouă, nu redă temeiurile și argumentele soluției instanței de fond față de acțiunea civilă și respectiv nici într-un fel nu motivează temeiurile de drept și de fapt prin care casează această soluție. Or, soluția instanței de apel în această parte, vine în contradicție cu însăși soluția pe dosar, la caz nu a fost demonstrat cauzarea prejudiciului și valoarea acestuia, iar instanța de apel a indicat: „Prezența unui delict, ca faptă ilicită, prevede răspunderea civilă pentru săvârșirea acestuia. În același timp, examinarea acțiunii civile în această cauză, precum și admiterea ei în principiu, nu este posibilă fără amânarea cauzei pentru a colecta și furniza probe de către participanții la proces, ceea ce va afecta în mod semnificativ termenele examinării cauzei penale. În asemenea împrejurări, cererea ar trebui lăsată fără soluționare, dând posibilitatea părților vătămate după cauză de a o prezenta în drept civil.” Mai mult ca atât, potrivit apelului declarat de către partea vătămată Chelea M., ultima indică că: „hotărârea instanței privind respingerea acțiunii civile depuse de partea vătămată Chelea M. este neîntemeiată și urmează a fi casată. Ea nu a depus pe prezenta cauză penală acțiune civilă și nici nu a înaintat cerințe față de inculpata Crivda A. privind recuperarea despăgubirilor pentru prejudiciul material cauzat prin infracțiune. În materialele cauzei, în volumul 2 la fila 115, la care se referă instanța, se află cerere privind recunoașterea în calitate de parte civilă la suma de 4 858 228 lei (f.d.3, vol.4).” Prin urmare instanța de apel nu a clarificat nici acest moment în ședința de judecată, ca de alt fel nici nu s-a expus și asupra actului juridic de primire –predare a bunului întocmit la 01.06.2008.

e) nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelurile declarate, și repetate în recursul ordinar, inclusiv asupra celor reproduse la pct. 3., 3.1. și 5, din prezenta decizie, în felul și esența probatorie în care acestea au fost enunțate (art. 414 alin. (5) CPP).

Circumstanțele expuse atestă în mod lucid că ambele instanțe nu au judecat cauza penală în condițiile legii, deoarece au adoptat hotărâri care nu cuprind motive legale pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazicând dispozitivul hotărâri, că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelul declarat, și

că recursul de pe rol este întemeiat.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs casează total hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanțele de fond și de apel, constituie erori de drept prescrise în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursului ordinar, casării totale a deciziei contestate, și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să țină cont de împrejurările expuse, să înlăture erorile menționate, să judece cauza în strictă conformitate cu legea, să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul Penal lărgit

d e c i d e :

Admite recursul ordinar declarat de către avocatul Dandăș Veaceslav în comun cu inculpata Crivda Ana, casează total decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 26 aprilie 2022, în cauza penală privindu-l pe *Crivda Ana XXXXXX* și dispune rejudecarea cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, pronunțată integral la 17 februarie 2023.

Președinte

Nadejda Toma

judecători

Liliana Catan

Ion Guzun

Iurie Diaconu

Victor Boico